

Niemand praat over het genadejaar.

Dat is verboden.

Ons is gezegd dat we over de macht beschikken om volwassen mannen uit hun bed te lokken, jongens tot waanzin te drijven en echtgenotes gek te maken van jaloezie. Ze geloven dat onze huid een sterke lustopwekkende stof uitscheidt, de krachtige essentie van jeugdigheid, van een meisje dat op het punt staat vrouw te worden. Daarom worden we op ons zestiende voor een heel jaar verbannen, zodat we onze magie in de wildernis kunnen kwijtraken, waarna we weer naar de beschaving mogen terugkeren.

Alleen voel ik me helemaal niet machtig.

Ik voel me niet magisch.

Over het genadejaar praten is verboden, maar dat heeft me er niet van weerhouden om op onderzoek uit te gaan.

Een kleine verspreking tussen geliefden in de wei, een griezelig sprookje voor het slapengaan dat geen sprookje lijkt, veelbetekenende blikken in de kille stiltes die vallen in de beleefdheidsgesprekjes van vrouwen op de markt. Maar niemand verraadt iets.

De waarheid over het genadejaar, wat er precies tijdens dat schaduwjaar gebeurt, ligt verscholen tussen de spinragfijne glimpjes die om hen heen zweven wanneer ze denken dat niemand kijkt. Maar ik kijk altijd.

Een afgegleden sjaal, blote schouders vol littekens in het licht van de oogstmaan.

Schichtige vingers die over het water van de vijver strijken, een meisje dat kijkt tot de rimpels weer wegtrekken.

Een blik die mijlenver weg is. Van verbazing. Van ontzetting.

Ik dacht altijd dat dat mijn magie was: dat ik in staat was dingen te zien die anderen niet zagen, dingen die ze niet eens tegenover zichzelf wilden toegeven. Maar je hoeft alleen maar je ogen te openen.

Mijn ogen zijn wijd open.

A minimalist line art illustration of autumn flowers, including a tulip and a lily, rendered in black outlines on a light gray background. The word "HERFST" is centered over the flowers in a bold, black, sans-serif font.

HERFST

Ik volg haar door het bos over een uitgesleten pad dat ik wel duizend keer heb gezien. Varens, vrouwschoentjes en distels, en overal op het pad de mysterieuze rode bloemen. Vijf bloemblaadjes, perfect van vorm, alsof ze speciaal voor ons gemaakt zijn. Eén bloemblaadje voor de meisjes in hun genadejaar, één bloemblaadje voor de echtgenotes, één voor de arbeidsters, één voor de vrouwen van het buitengebied en eentje voor haar.

Het meisje kijkt me over haar schouder met een zelfverzekerde grijns aan. Hoewel ze me aan iemand doet denken, weet ik geen naam en kan ik haar gezicht niet goed plaatsen. Misschien iets uit een allang vergeten herinnering, een vorig leven, een jongere zus die ik nooit heb gekend. Een hartvormig gezicht, een klein rood vlekje onder haar rechteroog. Verfijnde trekken, net als ik, maar verder heeft het meisje niets verfijnds. Haar staalgrijze ogen zijn fel. Haar donkere haar is kort geschoren. Voor straf of uit opstandigheid, dat weet ik niet. Ik ken haar dus niet, maar gek genoeg weet ik wel dat ik van haar houd. Niet zoals de liefde van mijn vader voor mijn moeder, maar beschermend en puur, net als wat ik voelde voor de roodborstjes die ik afgelopen winter heb verzorgd.

We komen aan bij de open plek, waar vrouwen van alle rangen en standen zich hebben verzameld. Allemaal hebben ze een rood bloemetje op hun borst gespeld. Er wordt niet gekibbeld of boos gestaard; we zijn hier allemaal in vrede bijeen. Solidair met elkaar. We zijn zusters, dochters, moeders, grootmoeders, die opkomen voor een gemeenschappelijk doel, iets wat groter is dan wijzelf.

‘Wij zijn het zwakke geslacht, niet langer zwak,’ zegt het meisje.

De vrouwen antwoorden met een oerkreet.

Toch ben ik niet bang. Ik voel alleen verbazing en trots. Dit meisje is het. Zij is degene die alles zal veranderen, en op een of andere manier maak ik hier deel van uit.

‘Deze weg is geplaveid met bloed, ons eigen bloed, maar dat was niet voor niets. Vanavond komt er een einde aan het genadejaar.’

Als ik mijn adem uitblaas, realiseer ik me dat ik niet in het bos ben, dat ik niet bij dat meisje ben, maar hier, in deze bedompte kamer, in mijn bed, en dat mijn zussen naar me staren.

‘Wat zei ze?’ vraagt mijn oudere zus Ivy. Haar wangen zijn vuurrood.

‘Niets,’ antwoordt June terwijl ze Ivy’s pols omklemt. ‘We hebben niets gehoord.’

Terwijl mijn moeder de kamer binnen komt, porren mijn jongere zusjes, Clara en Penny, me uit bed. Ik wil June met een blik bedanken omdat ze de lont uit de situatie heeft gehaald, maar ze wil me niet aankijken. Wil of kan me niet aankijken; ik weet niet goed wat erger is.

Dromen is voor ons verboden. De mannen denken dat we daarin onze magie kunnen verbergen. Alleen al dat ik dromen heb, is voldoende om me te kunnen bestraffen, maar als iemand ooit ontdekt waar mijn dromen over gaan, zou dat de galg betekenen.

Mijn zussen nemen me mee naar de naaikamer, om me heen fladderend als een zwerm kibbelende mussen. Ze duwen. Trekken.

‘Niet zo hard,’ hijg ik wanneer Clara en Penny iets te enthousiast aan de koorden van het korset trekken. In hun ogen is alles spel, een lolletje. Ze beseffen niet dat zij over slechts een paar jaar aan de beurt zijn. Ik sla met mijn hand naar ze. ‘Hebben jullie niemand anders om te kwellen?’

‘Stop met tegenstribbelen.’ Mijn moeder leeft al haar frustratie uit op mijn hoofdhuid terwijl ze de laatste hand legt aan mijn vlecht. ‘Je vader heeft je jarenlang de hand boven het hoofd gehouden als je weer eens modder op je jurk had of vuil onder je nagels. Nu merk je ook eens hoe het voelt om een dame te zijn.’

‘Vergeefse moeite.’ Ivy duwt haar steeds boller wordende buik voor de spiegel zodat we die allemaal goed kunnen zien. ‘Welke idioot geeft Tierney nou een sluiert?’

‘Het zij zo,’ zegt mijn moeder terwijl ze de koorden van het korset pakt en er nog harder aan trekt. ‘Maar dit heb ik van haar tegoed.’

Ik was een eigenzinnig kind, nieuwsgieriger dan goed voor me was, met mijn hoofd in de wolken en een gebrek aan fatsoen... onder andere. En ik zal het eerste meisje van ons gezin zijn dat zonder sluier aan haar genadejaar begint.

Mijn moeder hoeft het niet te zeggen. Elke keer dat ze naar me kijkt, zie ik haar afkeuring. Haar stille woede.

‘Hier is hij.’ Mijn oudste zus, June, glipt de kamer weer in met in haar handen een diepblauwe jurk van ruwe zijde met zoetwaterparels langs de overslagkraag. Het is dezelfde jurk die zij vier jaar geleden op haar sluierdag droeg. Hij ruikt naar sering en angst. Witte sering was de bloem die haar aanstaande voor haar had gekozen: het symbool van prille liefde, van onschuld. Het is lief van haar dat ik de jurk mag lenen, maar zo is June. Zelfs het genadejaar kon dat niet van haar afpakken.

Alle andere meisjes van mijn jaar zullen vandaag een nieuwe jurk dragen, met kant en borduursel en volgens de laatste mode, maar mijn ouders zijn echt niet zo gek om geld aan mij te verspillen. Ik heb geen vooruitzichten. Daar heb ik wel voor gezorgd.

In Garner County zijn er dit jaar twaalf geschikte kandidaten: jongens uit gerespecteerde, welgestelde gezinnen. En er zijn drieëndertig meisjes.

Vandaag wordt er van ons verwacht dat we door het dorp paraderen, zodat de jongens ons een laatste keer kunnen bekijken voordat ze zich bij de mannen in de grote schuur voegen om over ons lot te onderhandelen en op ons af te dingen alsof we vee zijn – wat niet eens zo ver bezijden de waarheid is als je nagaat dat meteen na onze geboorte het teken van onze vader als een brandmerk op onze voetzool wordt gezet. Als alle claims gedaan zijn, leveren onze vaders de sluiers af bij de wachtende meisjes in de kerk. Zwijgend zetten ze de afschuwelijke gazen gevallen op het hoofd van de uitverkorenen. En morgenochtend, als we ons vóór ons vertrek naar ons genadejaar in een rij op het plein opstellen, tilt iedere jongen als een trouwbelofte de sluier op van het meisje dat hij gekozen heeft, terwijl de rest van ons vanaf dat moment volkomen waardeloos is.

‘Ik wist wel dat je ergens nog een mooi figuur verborg.’ Mijn moeder tuit haar lippen, waardoor de fijne lijntjes rond haar mond in diepe rim-

pels veranderen. Als ze wist hoe oud dat haar maakt, zou ze het nooit meer doen. Hier in Garner County is maar één ding erger dan oud zijn, en dat is onvruchtbaar zijn. ‘Serieus, ik heb nooit begrepen waarom je je schoonheid hebt vergooid, waarom je je kans op je eigen huishouden hebt verkwanseld,’ zegt ze terwijl ze de jurk voorzichtig over mijn hoofd laat glijden.

Mijn arm raakt verstrikt in de mouw en ik trek eraan.

‘Niet zo wild, straks gaat het...’

Het geluid van scheurende stof klinkt, en vanuit mijn moeders hals kruipt er een rode blos omhoog, die zich op haar wangen nestelt. ‘Naald en draad,’ beveelt ze mijn zussen, die meteen gehoorzamen.

Ik probeer me in te houden, maar hoe harder ik mijn best doe, hoe erger de aandrang wordt, en uiteindelijk barst ik in lachen uit. Zelfs normaal een jurk aantrekken lukt me niet.

‘Toe maar, lach maar. Straks vind je het vast niet meer zo grappig, als niemand je een sluier geeft en je na je genadejaar rechtstreeks naar een van de werkhuizen wordt gestuurd om voortaan je vingers kapot te werken.’

‘Nog altijd beter dan iemands vrouw worden,’ mompel ik.

‘Zeg dat nooit.’ Ze pakt mijn gezicht met beide handen beet, en mijn zussen vliegen alle kanten op. ‘Wil je soms dat ze denken dat je een opstandeling bent? Wil je verstoten worden? De stropers zouden je maar wat graag te grazen nemen.’ Met gedempte stem gaat ze verder: ‘Je mag deze familie niet te schande maken.’

‘Wat is hier aan de hand?’ Bij hoge uitzondering komt mijn vader de naaikamer binnen. Hij stopt zijn pijp in zijn borstzak.

Mijn moeder heeft zichzelf snel weer onder controle en repareert de scheur.

‘Er is niets mis met hard werken.’ Hij duikt onder de lage balken door en kust mijn moeder op haar wang. Hij ruikt naar jodium en zoete tabak. ‘Als ze terugkomt, kan ze in de melkerij werken, of in de molen. Dat is respectabel werk. Je weet toch dat onze Tierney altijd onafhankelijk is geweest,’ zegt hij met een samenzweerderige knipoog.

Ik wend mijn blik af en doe alsof ik gefascineerd ben door de stippen gedempt licht die door de ringen in de gordijnen naar binnen vallen.

Mijn vader en ik waren altijd dikke maatjes. Mensen zeiden dat zijn ogen begonnen te twinkelen als hij over me sprak. Je zou kunnen zeggen dat hij met vijf dochters in mij toch nog bijna de zoon had gevonden die hij nooit had gekregen. In het geheim leerde hij me vissen, een mes hanteleren, voor mezelf zorgen, maar nu is alles anders. Ik kan hem niet meer met dezelfde ogen bekijken na die keer dat ik hem 's avonds bij de apotheek betrapte terwijl hij het onzegbare deed. Kennelijk probeert hij alsnog die gewenste zoon te krijgen, terwijl ik altijd dacht dat hij daarboven stond. Inmiddels is wel gebleken dat hij niet anders is dan de rest.

‘Kijk nou...’ zegt mijn vader in een poging mijn aandacht te trekken. ‘Misschien krijg je toch nog een sluier.’

Ik houd mijn lippen stijf op elkaar, maar stiekem wil ik het liefst gillen. Uitgehuwelijkt worden is in mijn ogen helemaal geen voorrecht. Comfortabel misschien, maar niet vrij. Het is een vergulde kooi, zeker, maar het blijft een kooi. In het werkhuis zal mijn leven in elk geval nog van mij zijn. Mijn lichaam zal van mij zijn. Maar dat soort gedachten brengen me geheid in de problemen, zelfs als ik ze niet hardop uitspreek. Toen ik klein was, kon je elke gedachte van mijn gezicht aflezen. Ik heb geleerd om me achter een vriendelijke glimlach te verbergen, maar soms, als ik onverwacht mijn spiegelbeeld in een ruit zie, zie ik mijn felle ogen branden. Hoe dichterbij mijn genadejaar kom, hoe hoger het vuur oplaait. Soms voelt het alsof mijn ogen dwars door mijn schedel heen zullen branden.

Wanneer mijn moeder het rode zijden lint pakt om mijn vlecht mee vast te binden, voel ik een vlaag van paniek. Dit is het. Het moment waarop ik zal worden gemerkt met de waarschuwingskleur, de kleur van de zonde.

Alle vrouwen in Garner County moeten hun haar hetzelfde dragen: naar achteren gekamd, uit hun gezicht, en met een vlecht op hun rug. Op die manier, geloven de mannen, kunnen de vrouwen niets voor ze verbergen. Een spottende uitdrukking, een afdwalende blik, een flits van magie. Witte linten voor jonge meisjes, rode voor de meisjes in hun genadejaar en zwart voor de echtgenotes.

Onschuld. Bloed. Dood.

‘Perfect,’ zegt mijn moeder als ze de laatste hand aan de strik legt.

Hoewel ik het rode lint niet kan zien, voel ik dat het gewicht ervan, het gewicht van alles waar het voor staat, me als een anker aan deze wereld kluistert. ‘Mag ik nu gaan?’ Ik stap bij haar bezige handen vandaan.

‘Zonder chaperonne?’

‘Ik hoef geen chaperonne.’ Ik prop mijn flinke voeten in de elegante zwartleren muiltjes. ‘Ik kan heus wel voor mezelf zorgen.’

‘Ook als de pelsjagers uit het domein hier komen?’

‘Dat was één meisje, en bovendien was het eeuwen geleden,’ antwoord ik met een zucht.

‘Ik herinner het me nog als de dag van gisteren. Anna Berglund.’ Afwezig kijkt mijn moeder voor zich uit. ‘Het was onze sluierdag. Ze liep door de stad en hij tilde haar gewoon op, gooide haar over zijn paard en verdween de wildernis in. We hebben nooit meer wat van haar gehoord.’

Het is vreemd. Wat ik me vooral van dat verhaal herinner, is dat iedereen in de stad haar had horen schreeuwen en huilen, maar dat de mannen desondanks beweerden dat ze zich niet genoeg had verzet. Ze straffen haar jongere zus in haar plaats door haar naar het buitengebied te verbannen en tot een leven als prostituee te veroordelen. Over dat deel van het verhaal heeft nooit iemand het.

‘Laat haar toch. Het is haar laatste dag,’ smeekt mijn vader, die doet alsof hij mijn moeder het laatste woord geeft. ‘Ze is eraan gewend om alleen te zijn. Trouwens, ik breng graag een dagje met mijn prachtige echtgenote door. Alleen wij tweeën.’

In alle opzichten lijken ze nog steeds verliefd. De afgelopen paar jaar heeft mijn vader weliswaar steeds meer tijd in het buitengebied doorgebracht, maar dat heeft me ook heel wat vrijheid gegeven, en daar zou ik dankbaar voor moeten zijn.

Mijn moeder glimlacht naar hem. ‘Ach, misschien kan het ook geen kwaad... Zolang Tierney niet van plan is stiekem het bos in te verdwijnen voor een afspraakje met Michael Welk.’

Ik probeer te doen alsof haar opmerking me niets doet, maar mijn keel wordt kurkdroog. Ik had geen idee dat ze daarvan wist.

Ze trekt het lijfje van mijn jurk naar beneden in een poging het beter te laten passen. ‘Als hij morgen Kiersten Jenkins’ sluiert optilt, zul je beseffen hoe dom je bent geweest.’

‘Maar ik wil niet... Ik wil helemaal niet... We zijn gewoon vrienden,’ stamel ik.

Er speelt een vage glimlach rond haar lippen. ‘Nou, als je dan toch zo graag de hort op wilt, kun je wel wat bessen halen voor de bijeenkomst vanavond.’

Ze weet dat ik er een hekel aan heb om naar de markt te gaan, zeker op sluiderdag, wanneer heel Garner County opgedoft en wel door het dorp loopt, maar volgens mij gaat het haar daar juist om. Ze is van plan hier alles uit te halen wat erin zit.

Wanneer ze haar vingerhoed afdoet om een muntje uit haar hertenleeren beurs te kunnen halen, zie ik in een flits haar duim, met ontbrekend topje. Hoewel ze er nooit iets over heeft gezegd, weet ik dat het een souvenir uit haar genadejaar is. Ze ziet me kijken en schuift snel de vingerhoed weer over haar duim.

‘Vergeef me,’ zeg ik, starend naar de versleten planken onder mijn voeten. ‘Ik zal de bessen halen.’ Alles wil ik beloven om maar uit deze kamer weg te kunnen.

Het is alsof mijn vader mijn wanhoop aanvoelt, want hij knikt in de richting van de deur, en ik schiet ervandoor.

‘Niet het dorp uit gaan,’ roept mijn moeder me nog na.

Ik bolder de drie trappen af, zigzaggend om stapels boeken, op de leuning drogende kousen, mijn vaders dokterstas en een mand met breiwerkjes heen. Langs de afkeurend met hun tong klakkende dienstmeisjes storm ik ons rijtjeshuis uit, de buitenlucht in, maar de frisse herfstbries voelt vreemd tegen mijn blote huid – mijn hals, mijn sleutelbeenderen, mijn borst, mijn kuiten, de onderste helft van mijn knieën. Het is maar een klein beetje huid, zeg ik tegen mezelf. Niks wat ze niet eerder hebben gezien. Toch voel ik me naakt... kwetsbaar.

Een meisje uit mijn jaar, Gertrude Fenton, komt juist langs met haar moeder. Onwillekeurig kijk ik naar haar handen; ze zijn gehuld in ragfijne witte kanten handschoentjes. Ik zou bijna vergeten wat er met haar is gebeurd. Bijna. Ondanks haar ongeluk lijkt zelfs Gertie er nog op te hopen dat ze straks een sluier krijgt, haar eigen huishouden kan runnen en gezegend zal worden met zonen.

Ik wou dat ik die dingen ook wilde. Ik wou dat het zo simpel was.

‘Prettige sluierdag.’ Terwijl mevrouw Barton naar me kijkt, pakt ze de arm van haar echtgenoot iets steviger vast.

‘Wie is dat?’ vraagt meneer Barton.

‘Dat meisje van James,’ antwoordt ze met opeengeklemden kaken. ‘De middelste.’

Zijn blik glijdt langs mijn huid. ‘Ik zie dat haar magie eindelijk is doorgebroken.’

‘Of ze had die tot nu toe verstoep.’ Ze tuurt naar me met de felheid van een gier die een karkas kaal pikt.

Het liefst zou ik mijn lichaam bedekken, maar ik ga echt dat huis niet meer in.

Ik moet mezelf er telkens weer aan herinneren: de jurken, de rode linten, de sluiers en de rituelen zijn slechts bedoeld als afleiding, zodat we niet denken aan waar het echt om gaat. Het genadejaar.

Zodra ik denk aan het schaduwjaar dat voor me ligt, aan het onbekende, begint mijn kin te trillen, maar ik zet een nietszeggende glimlach op, alsof ik het prima vind om mijn rol te spelen. Zodat ik straks misschien zal terugkomen, trouwen, baren en sterven.

Alleen zullen we niet allemaal naar huis terugkeren... Niet ongedeerd.